gemeente Eersel
kempisch wonen in een wereldregio

Raadsvoorstel

Raad d.d.	28 februari 2023	**Portefeuillehouder**	SKR
Commissie d.d.	14 februari 2023	**Opsteller**	jwee01
B&W d.d.	24 januari 2023	**Zaaknr.**	Z22001005

Onderwerp

Energiecoaches

Voorstel

De raad voor te stellen:
Voor de inzet van twee FTE voor energiecoaches structureel €180.000,- beschikbaar te stellen, deze te dekken uit de Rijksmiddelen voor uitvoering van klimaat- en energiebeleid en hiervoor de ..e begrotingswijziging 2023 vast te stellen.

Inleiding/aanleiding

De gemeente Eersel werkt aan een resultaatgerichte energietransitie, die in lijn met de tijdlijn en doelstellingen van het landelijke Klimaatakkoord toewerkt naar een energieneutrale gemeente Eersel. Het Duurzaamheidsbeleid Eersel 2017-2025 en de Eerselse Transitievisie Warmte geven richting aan die route naar een energieneutrale gemeente. In de uitvoering van dit beleid staat het verduurzamen van woningen en bedrijfspanden voorop. Dit door te besparen op energieverbruik (waaronder isoleren), zoveel als mogelijk zon-op-dak te realiseren en gasverbruik te verminderen.

Tijdens de behandeling van de begroting voor 2023 in uw raad op 3 november 2022 werd de motie 5a aangenomen. Deze motie roept het college op om *voor bepaalde tijd een of meer energiecoaches aan te stellen die naar inwoners toe gaan die wonen in slecht geïsoleerde huizen en voor die woningen (m.u.v. monumenten) een haalbaar en betaalbaar plan op te stellen, met als streven minimaal een energielabel B te realiseren.* Naast deze inhoudelijk opdracht wordt het college opgeroepen dit nader uit te werken en hiervoor financiële dekking te zoeken.

Dit voorstel vormt de uitwerking van de op 3 november 2022 aangenomen motie 5a.

Wettelijk en/of beleidskader

Klimaatakkoord, waarin het doel van 49% minder CO_2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 is vastgelegd (en een doorkijkje naar ophoging van 49% naar 55%).

Duurzaamheidsbeleid Eersel 2017-2025, waarin de doelstelling om te komen tot een energieneutrale gemeente Eersel is opgenomen.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsbeleid 2021-2025, waarin de doelstelling om te komen tot een energieneutrale gemeente Eersel is uitgewerkt in concrete acties en waarin het Plan van Aanpak energiereductie & zon-op-dak ligt verankerd.

Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak, waarin voor de periode tot en met 2024 de concrete acties om te komen tot zoveel mogelijk energiereductie en zon-op-dak bij inwoners en ondernemers zijn uitgewerkt. Voorbeelden van acties zijn informatie en advies bij aankoop van woningen, informatie over en ondersteuning bij gebruik financieringsmogelijkheden en bewustwordingscampagnes.

Transitievisie Warmte, waarin het opstellen van een besparingsprogramma van woningen en meer vastgestelde energielabels in Eersel als de twee eerste acties voor uitvoering worden genoemd.

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Argumenten

1.1 De inzet van energiecoaches sluiten goed aan bij het vastgestelde beleid en de lopende projecten.
In de uitvoering van bovengenoemde beleidskaders is het samen met huishoudens[1] met een koopwoning beoordelen van hun eigen situatie en de mogelijkheden die zij hebben van groot belang. Om dit te realiseren werkt de gemeente al samen met KempenEnergie. Daarbij is echter een lidmaatschap van de vereniging noodzakelijk. Energiecoaches vanuit de gemeente hebben de mogelijkheid alle huishoudens (een-op-een) te bereiken. Hierdoor kunnen de energiecoaches bijvoorbeeld een rol spelen bij de acties uit het Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak, het adviseren van huishoudens over alle (financiële) ondersteuning die op verschillende niveaus wordt geboden bij het isoleren van hun woning en de aanpak van energiearmoede. De energiecoaches kunnen daarnaast een rol spelen in de uitvoering van het op 1 november 2022 aangenomen amendement met onderwerp 'Energiearmoede'. Nadat uw raad later dit jaar heeft besloten over gemeentelijke subsidiemogelijkheden en het verstrekken van renteloze leningen kunnen de energiecoaches een belangrijke rol spelen bij het begeleiden van huishoudens bij het gebruik maken van deze ondersteuningsmogelijkheden.

1.2 Energiecoaches leveren een grote bijdrage aan de bewustwording van huishoudens.
De energietransitie van huishoudens start met het bewustzijn dat zij iets moeten veranderen aan de wijze waarop een woning is geïsoleerd en/ of de wijze waarop de woning wordt verwarmd. De aanpak om met energiecoaches een-op-een met huishoudens te kijken naar de mogelijkheden die voor hun woning het best passend zijn zal het bewustzijn vergroten ten opzichte van een aanpak met algemene publicaties en een oproep tot eigen initiatief van de huishoudens.

1.3 Huishoudens zien een rol voor de gemeente bij het verduurzamen van hun woningen.
De energietransitie heeft een grote impact op huishoudens met een koopwoning in onze gemeente. Maatregelen om te isoleren vragen om de verbouwing van een woning. Een woning op een andere manier verwarmen vraagt om keuzes met structurele gevolgen voor de woning. Het plaatsen van zonnepanelen vraagt om expertise. Daar bovenop hebben al die aanpassingen financiële gevolgen. Gelukkig zijn er allerlei mogelijkheden waarin huishoudens (financieel) kunnen worden ondersteund. Uit verschillende inwonerspanels blijkt dat Eerselse huishoudens in de ondersteuning een belangrijke rol zien voor de gemeente. In eerste instantie door het dekken van zoveel mogelijk kosten, bijvoorbeeld via subsidies. Daarna doen de deelnemers van de panels een beroep op de gemeente om hen zoveel mogelijk te informeren. In beide aspecten kunnen de energiecoaches een belangrijke rol spelen.

1.4 De Eerselse opgave is te groot voor één energiecoach.
In de gemeente Eersel waren in 2022 6.364 koopwoningen[2]. Hiervan had 24,5% een vastgesteld energielabel van energielabel B of hoger. De doelgroep van bestaande koopwoningen bestaat daardoor uit ongeveer 4.800 woningen. Daarnaast vragen projecten rond de aanpak van energiearmoede om extra inzet van de energiecoaches (zie argument 1.1). Ook zijn er vele woningbouwprojecten in voorbereiding, waar advies en informatie vanuit de energiecoaches gewenst is (zie Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak). Vandaar dat dit voorstel uitgaat van twee FTE aan energiecoaches.

[1] Wanneer in dit voorstel wordt gesproken over huishoudens gaat het over huishoudens met een koopwoning.
[2] Het aantal koopwoningen in dit voorstel verschilt van het aantal woningen dat genoemd wordt in het raadsvoorstel De Groene Zone Isoleren. In het raadsvoorstel De Groene Zone Isoleren zijn de woningen in VvE's niet meegenomen. Deze vallen buiten de scope van dat project. Verder is in het raadsvoorstel Energiecoaches al rekening gehouden met het energielabel van woningen. Hierdoor verschillen de aantallen koopwoningen tussen beide voorstellen.

1.5 Inhuren heeft een grotere financiële impact.
Voorgesteld wordt om voor de inzet van energiecoaches twee FTE toe te voegen aan de formatie. Wanneer deze energiecoaches extern zouden worden ingehuurd is de financiële impact daarvan een stuk groter (ongeveer 200% t.o.v. in loondienst). Deze middelen zouden in dat geval niet besteedt kunnen worden aan de verduurzaming van de Eerselse huishoudens.

1.6 Het Rijk zorgt vanaf 2023 voor een structurele financiering voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.
Op 25 oktober 2022 heeft minister Jetten de Tweede Kamer geïnformeerd over zijn voornemen om alle decentrale overheden in Nederland te voorzien van structurele uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Tussen 2023 en 2030 is hier €5,38 miljard voor gereserveerd in de Rijksbegroting. In 2023 zijn de uitvoeringsmiddelen voor Eersel vastgesteld op €378.670,-. Voor de komende jaren is dit bedrag tenminste €382.105,- (2024) en €385.540,- (2025). Op basis van het onderzoek van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) zouden deze middelen voor Eersel in de tweede helft van dit decennium moeten oplopen naar een bedrag tussen €500.000,- en €1.000.000,- middelen per jaar. Het doel van het beschikbaar stellen van deze Rijksmiddelen is het versnellen van de aanpak van de verduurzamingsopgave van met name woningen in heel Nederland. De Rijksbijdrage vormt een structurele financiële basis voor het inzetten van energiecoaches in de gemeente Eersel. Verdere plannen voor de inzet van deze middelen worden op een later moment voorgelegd aan uw raad.

Alternatieven

1.1 De activiteiten aanbesteden aan een marktpartij.
De eerder in dit voorstel genoemde activiteiten voor het ondersteunen van huishoudens in de verduurzaming van hun woning kunnen ook uitgevoerd worden zonder gemeentelijke energiecoaches. Voor de uitvoering van het Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak wordt bijvoorbeeld samenwerking gezocht met KempenEnergie voor de uitvoering van een aantal acties. Dit soort samenwerkingen zijn door de regelgeving op het gebied van aanbesteding sterk ingeperkt. Om structurele afspraken te maken is aanbesteding via een Europese aanbesteding nodig. In dat geval vindt de uitvoering buiten aansturing van de gemeentelijke organisatie plaats en de kosten voor de inzet van capaciteit groter, wat ten koste gaat van middelen die aan huishoudens kunnen worden besteed. Vandaar dat dit alternatief niet gewenst is.

1.2 Geen extra formatie beschikbaar stellen, maar de energiecoaches inhuren.
Zoals ook genoemd in argument 1.5 bestaat de mogelijkheid de energiecoaches aan te sturen vanuit de gemeentelijke organisatie, maar deze te laten detacheren of payrollen. De kosten voor een dergelijke constructie zijn ongeveer 200% van de kosten voor een energiecoach in loondienst. Dit gaat ten koste van de middelen die voor de uitvoering ingezet kunnen worden. Daarnaast is een structureel dienstverband met een energiecoach niet mogelijk in zo'n constructie.

Risico's

1.1 Verschil met energiecoaches van KempenEnergie.
Ook de vereniging KempenEnergie heeft energiecoaches. In dat geval gaat het om vrijwillige krachten die leden ondersteunen. Bij de inzet van gemeentelijke energiecoaches moet duidelijkheid worden gegeven over het verschil tussen deze twee. Daarvoor zal breed worden gecommuniceerd over de aanstelling van de gemeentelijke energiecoaches en identificeren zij zich als medewerker van de gemeente Eersel. Er bestaan ook kansen in de samenwerking tussen de twee soorten energiecoaches. Die moeten worden verkend na de aanstelling van de gemeentelijke energiecoaches.

1.2 De gemeente wordt gezien als aannemer.
Wanneer energiecoaches van de gemeente gaan adviseren over de inzet van maatregelen in woningen bestaat de kans dat huishoudens de gemeente gaan zien als aannemer. Om deze schijn

te voorkomen worden heldere werkafspraken gemaakt met de energiecoaches over de reikwijdte van hun adviezen.

1.3 Energiecoaches moeten voldoende instrumenten hebben.
Wanneer energiecoaches zijn aangesteld in gemeentelijke dienst en met huishoudens in gesprek gaan is het van belang dat deze coaches voldoende instrumenten hebben om de huishoudens iets te kunnen bieden in de vorm van (financiële) ondersteuning. Dit vraagt iets van de middelen die hiervoor door uw gemeenteraad beschikbaar worden gesteld. In dit kader wordt bijvoorbeeld later dit jaar het voorstel voor een gemeentelijke subsidie en een renteloze lening voor de verduurzaming van woningen van particulieren voorgelegd aan uw raad.

Financieel

De financiële gevolgen voor twee FTE extra formatie voor de inzet van energiecoaches bedraagt € 180.000,-- structureel per jaar.

Deze lasten worden gedekt uit de Rijksmiddelen voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Aangekondigd is dat deze in de jaren 2023 tot en met 2025 worden uitgekeerd als een specifieke uitkering en vanaf 2026 als onderdeel van de algemene uitkering.

Deze jaarlijkse rijksuitkering zal substantieel groter zijn dan de lasten ten gevolgen van dit voorstel. Naast de uitgaven voor energiecoaches is er nog ruimte voor overige uitgaven. Vóór de zomer van 2023 komen we daarom terug bij uw raad met een voorstel voor de besteding van de volledige rijksmiddelen.

Door nu in te stemmen met het aanstellen van 2 energiecoaches kan de uitvoering van deze structurele taak worden bespoedigd.

Communicatie/Participatie

Over een positief besluit op dit voorstel wordt breed gepubliceerd naar de huishoudens in de gemeente Eersel via berichtgeving.

Gedurende de uitvoering van dit voorstel blijven de energiecoaches structureel communiceren over hun werk en de kansen die dit biedt voor inwoners van Eersel.

Planning

Na een positief besluit over dit voorstel wordt gestart met het werven van de energiecoaches. Na aanstelling gaan zij aan de slag met onder andere de volgende onderwerpen:

- energiearmoede;
- plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak;
- bewustwordingscampagnes;
- (financiële) ondersteuning van huishoudens;
- De Groene Zone Isoleren.

In de documenten van de P&C-cyclus wordt periodiek gerapporteerd over de resultaten van de inzet van de energiecoaches.

Bijlagen

N.v.t.

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Eersel, 24 januari 2023
Burgemeester en wethouders van Eersel

secretaris	burgemeester
De heer ing. H.M.L. Offermans	De heer drs. W.A.C.M. Wouters

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Raadsbesluit

R23.005

Onderwerp: Energiecoaches

De raad van de gemeente Eersel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 24 januari 2023;

gehoord de beraadslaging in de commissievergadering van 14 februari 2023;

b e s l u i t :

Voor de inzet van twee FTE voor energiecoaches structureel €180.000,- beschikbaar te stellen, deze te dekken uit de Rijksmiddelen voor uitvoering van klimaat- en energiebeleid en hiervoor de ..e begrotingswijziging 2023 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 februari 2023

De raad van de gemeente Eersel

de griffier,	de voorzitter,
J.W.G. van Bree	drs. W.A.C.M. Wouters